

τα Χορτάτα

ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 3
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2011
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2012
ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ
tachortata.blogspot.com

Τριμηνιαία περιοδική έκδοση του Συλλόγου των Απανταχού Χορτιωτών Λευκάδος

ΠΡΩΤΗ ΣΕΛΙΔΑ

Το χειμώνα τα σκίπτρα κρατάει ο μανιασμένος Αίολος, αλλά μέσα στα σπλάχνα του γεροπλάτανου κυοφορείται η άνοιξη

Στον πλάτανο στο Κανάλι

Πλάτανε, δέντρ' αγέρωχο στη λαίλαπα του χρόνου ποιος ξέρει τίνος φύτεμα ή θρέμμα, τίνος γόνου, πλατύκορμος, βαθύρριζος στου Καναλιού το χώμα αιώνες τώρα στέκεσαι και πόσα χρόνια ακόμα, θα μείνεις νυκτοφύλακας, δραγάτης του χωριού, χειμώνας είναι, παγετός ή καύσωνας καλοκαιριού, ο πρώτος πάντα μάρτυρας σε κάθε συμφορά, σε κάθε λύπη και χαρά, στου χρόνου τη φθορά μερονυχτίς πάντ' άγρυπνος, προστάτης καθενός που κάθετα στον ίσκιό σου σε κάθε γεγονός να ξαποστάσει τάχατες ή να χαρεί το γλέντι, στο πανηγύρι του χωριού, βαθύσκικωτε αφέντη, πόσες γενιές αμέτρητες μονάχα εσύ το ξέρεις! Σε τόσες κι άλλες πιο πολλές μακάρι να προσφέρεις ίσκιό, δροσιά, ανακούφιση, κι ακόμα την ελπίδα του γυρισμού για πάντοτε κοντά σου στην πατρίδα, δέντρο, δώρο ανεκτίμητο και σύμβολο αιώνιο του πατρικού μας του χωριού αγνάντια στο Ιόνιο!

Θεοφάνης Κ. Χόρτης,
Μινεσότα - ΗΠΑ, Δεκέμβρης 2011

Κάνει κρύο, κάνει τσίφι,
το κρυώνει το κοτσύφι

Μποτίλια στο πέλαγος

Την ξενιτιά, την αρφανιά, την πίκρα, την αγάπη,
Τα τέσσερα τα ζύγιασαν, βαρύτερα είν' τα ξένα

Ν. Πολίτη, Εκλογαί από τα τραγούδια του ελληνικού λαού

■ Του ΑΓΓΕΛΟΥ Γ. ΧΟΡΤΗ Σελ. 6

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Το γράμμα της Σύνταξης Σελ.2
- Γεγονότα και σχόλια Σελ.3
- Η σελίδα της Χορτιώτισσας Σελ.3
- Μάθε παιδι μου, γράμματα Σελ.4-5
- Όψεις των χειμωνιάτικων Χορτάτων Σελ.5
- Μποτίλια στο πέλαγος Σελ.6
- Εκκλησιαστικό Συμβούλιο Χορτάτων Σελ.7
- Ποικίλα Σελ.8
- Κοινωνικά Σελ.8

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΧΟΡΤΑΤΩΝ

Μάθε,
παιδί μου,
γράμματα

Σελ. 4-5

Τις ολόθερμες ευχές μας στους απανταχού συγχωριανούς για

Καλό Πάσχα

Πάει καιρός...

Το γράμμα της Σύνταξης

Αγαπητοί συγχωριανοί,

Ο ΧΕΙΜΩΝΑΣ στα παλαιά Χορτάτα μού κάζει¹ πως ήταν πολύ «ζεστός» κι ας έκανε και φγιο². Αυτό ελέανε τα σταρίδια³, που σεργιανάναε για σπόρους στις αυλές και τιτιβίζανε ακόμα και με χιόνι. Αν, βέβαια, προμπνυόντανε κατακλυσμός, εκλειδαμπαρωνόντανε μες τις φωλιές τους, αφού τ'αστροπελέκια, με την κίτρινη γλώσσα τους, προειδοποιούσανε, πιάνοντας τόσο δυνατή κουβέντα με το βροντοσειστή Δία, που ακουγότανε απάν' απ' τα Σταυρωτά ως κάτω στην Κολώνη.

Σήμερα, βέβαια, έχουμε για το χειμώνα την «ενδεδειγμένη ενδυματολογική εκδοχή» και μάλιστα με τα απαραίτητα «αξεσουάρ»: παλτά, αμπέχωνα, σκουφάκια, κασκόλ (τι λέξη κι αυτήν!), γάντια, κατάλληλα σκαλτσούνια και παπούτσα κ.τ.λ. Όσο για το γοίκο⁴, σήμερα τα υφαντά αντικαταστάθηκαν από χαλιά, κουβέρτες, παπλώματα, καλοριφέρ, κλιματιστικά, ως και χειμερινές κουρτίνες. Αλλά και στην κουζίνα αλλάζανε τα πράματα. Στις

Όμως,

Ποιητικά θε να τα πω, έστω κι αγκομαχώντας, σκοντάφτοντας εδώ κι εκεί και έτσι προχωρώντας, Και μιας κι ο Θεός Όμηρος παντού κυριαρχεί του κλέβω το προοίμιο να κάμω την αρχή,

Άνδρα μοι έννεπε, μούσα, πολύτροπον⁵ σκληρόν⁶ Χορτιώτην, που είναι πιο ανθεκτικός και από στρατιώτην, από παιδάκι εθίστηκε να σπάει την καρκάνα⁷, μπονόρα⁸ και πριν να ντυθεί, σαν τον ξυπνούσε η μάνα.

Στο ύπαιθρο ελουζόντανε κι έπλενε τη μουσούδα και στο σαλίτζο⁹ επάταγε σαν πολική αρκούδα, πουκαμισιά από κασέ¹⁰, σουρτούκος¹¹ μπαλωμένος βρακί¹², ζιλές¹³ των αγοριών, μπορεί και ξεφτισμένος.

Των κοριτσιών ανάλογα, κότελο¹⁴ αντί ρόμπα σουρτούκος και φουστάνι απλό ήταν η γκαρνταρόμπα. Το πόδεμα στη χειμωνιά ήταν βακέτα Μπρούσα, το ντύσιμο ήταν δωρικό, λιτότης κι όχι λούσα.

Μα οι μεγάλοι ντύνονταν πάρα πολύ μοντέρνα το παντελόνι ο καθείς το έκανε λατέρνα, το ποίκιλλαν μπαλώματα, κάθε λογής κομμάτια, κι αν έψαχνες το βασικό, σου έβγαιναν τα μάτια.

Στο γυναικείο ντύσιμο κάλυπταν κάθε ατέλεια μέρτα¹⁵ και κούδα¹⁶, και ποδιά, όχι όμως στην εντέλεια. Με ποδολόα¹⁷ εξοπλισμό αουπάνου απ' το τσεμπέρι Κουβάλαγαν φορτώματα, δεν έπαιρναν χαμπέρι.

Κλινოსκεπάσματα αργαλειού εκρώμεθα αφθόνως, Μα οι σεντονιές να ζεσταθούν εχρειαζόταν χρόνος, Στο πολύ κρύο και δριμύ, υπήρχε και το σάγιασμα¹⁸ κι αν και τρυπούσε φοβερά, γλύτwnες το ξεπάγιασμα.

μέρες μας δίνουνε και παίρνουνε οι συνταγές για γεύσεις (κατά προτίμηση «γκουρμέ»), δίαιτες, υγιεινή διατροφή, καθώς και οι σχετικές διαφημίσεις για χαμπλά λιπαρά, χοληστερίνες, έλεγχο του σωματικού βάρους και τα τοιαύτα. Ούλα ευτά, βέβαια, είναι ξενωτικά, γιατί αφήνουνε απόξου εκεί το κομμάτι της ψυχής που ακόμα ξεχωρίζει τα πράματα απ' τη μυρωδιά και το χρώμα τους, όπως λέει και ο ποιητής. Γι' αυτό, αγαπητοί συγχωριανοί, σας καλούμε ν' ανοίξουμε τ' αρμάρι της ψυχής μας που γράφει απόξου «χορτιώτικος χειμώνας» και να τραβήξουμε το παράκλι και –ποιος ξέρει– μπορεί να βρούμε μέσα τίποτα καλούδια., ν' ανασκερίσουμε και τα σκουτιά, για να ιδούμε μη λείπει κάνα στρίφωμα να το φκιάσει η βαβά, ν' ανοίξουμε και τη σίτα με τα φαγιά και να σιγκλίσουμε μ' ευτά τον ουρανίσκο μας, που τον έκαμε άγιατρο ο εσιθειλισμός των – γι' άκου, δα – «έτοιμων φαγητών» (!).

Η ομπρέλα είχε τουλάχιστον μία σπασμένη αντένα, μα το κασουλί¹⁹ κάλυπτε και δυο πετυχημένα, κι η κλαίνη η στρατιωτική τότε ήτανε στη μόδα, φρώντας την χειρίζονταν και την αλετροπόδα.

Λιοκάματα στο Δράγανο βάνανε μαγεριό Και συγυρίζαν πράματα και το νοικοκυριό, Κιαπέ²⁰ λυχνάρια ανάβανε, τάζαν τη μαρίδα²¹ Που κάπου – κάπου γκρίνιαζε για ελλιπή μερίδα.

Τα φαγητά ήτανε γκουρμέ, παράδειγμα η ζούπα²² Και μόνο αν αρρώσταινες μπορεί να 'τρωνγες σούπα. Χειμώνα είχε και τιμάτσι²³ ή ρέγγο λικουδιά, Συνήθως όμως λάχανα, ή χόρτα ή κραμπιά

Είχε και φρούτο βραδινό, χορτιώτικη πατέντα, Κρεμμύδι μες στη χόβολη, κρασάκι και κουβέντα, Σπανίως είχε και αυγό, πολύ συχνά πατάκα²⁴ Που εψνόντανε αργά, λίγο πριν σβήσει η θράκα.

Αχτύπτα όμως ήτανε τρόψωμο²⁵, πεταστή²⁶, ζεστή – ζεστή σαν έβγαινε γενόντανε γιορτή, μα και κουλούρια υπέροχα με δανεικούς νταβάδες, ποσέσο για τα δάνεια είχανε οι κυράδες.

Και γλυφιτζούρια υπήρχανε όταν είχε χιονιά, ήτανε μανάλια²⁷ κρεμαστά από κάθε ρονιά, που εκμυζούσαν τα παιδιά αργά κι ηδονικά, τα χαίρονταν ολόψυχα σα νάτανε γλυκά.

Τόσον καιρό ξεκάσαμε πώς ήταν τότε ο κόσμος, Το Χορτερό, ο Αν Θόδωρος, του λιτρουβιού ο λιόσμος²⁸, Τώρα ακούμε αλλότρια κι ανούσια στικακία και ψευδαισθήσεις ψάχνουμε μέσα εις τα μαπαράκια.

Για τη σύνταξη: Έκτορας Γ. Χόρτης

ΛΕΞΙΚΟ ↘

¹νομίζω

²πολύ κρύο, ψύφος.

³σπουργίτα

⁴διπλωμένα χοντροσκοκίτια το ένα επάνω στο άλλο

⁵Όμηρου Οδύσσεια, Προοίμιο, στ. 1: Τον άντρα τον πολύτροπο τραγουδῶσαί μου, Μούσα.

⁶σκληρόν = ανθεκτικός

⁷καρκάνα = κρούστα πάγου που δημιουργείται στις πολύ χαμηλές θερμοκρασίες

⁸μπονόρα = πρωί - πρωί

⁹σαλίτζο = δάπεδο γυμνό, από πέτρα ή μετόν

¹⁰κασές = είδος υφάσματος

¹¹σουρτούκος = σακάκι από φτενό και γερό υφάσμα

¹²βρακί = παντελόνι (για τα παιδιά κοντό ως πάνω από το γόνατο)

¹³ζιλές = πλεκτό μάλλινο πουλόβερ χωρίς manika

¹⁴κότελο = εσωτερική φούστα, μεσοφόρι

¹⁵Μέρτα: Γυναικεία πλεκτά μάλλινη εσάρπα χωρίς manika, που κάλυπτε τις πλάτες και το στήθος των γυναικών και φοριόταν με την παραδοσιακή λευκαδίτικη φορεσιά.

¹⁶Κούδα: Η ουρά που σχηματίζει το ανασκουμπωμένο (δεμένο πίσω, στο ύψος της μέσης) παραδοσιακό γυναικείο φόρεμα

¹⁷Ποδολόα: πανί που οι γυναίκες το στρίβουν κουλουριασκό και το βάζουν σα βάση στο κεφάλι τους, για να κουβαλήσουν σημαντικό βάρος (μια βαρέλα νερό, ένα δεμάτι ζύλα κ.λπ.)

¹⁸Σάγιασμα: Βαρύ σκέπασμα (ή στρωσίδι) από τραγίσιο μαλλί.

¹⁹Κασουλί: Σακάκι ή πανωφόρι που το έριχναν στ ο κεφάλι τους για προστασία από τη βροχή.

²⁰Κιαπέ = και μετά, κι ύστερα

²¹Μαρίδα = τα παιδιά

²²Ζούπα: βραδινό πρόχειρο φαγητό από φρυγανισμένες φέτες ψωμιού (πρωμάδες), ποτισμένες με κρσσί και λάδι.

²³Τιμάτσι: Είδος νωπού ζυμαρικού με άνοιγμα φύλλου από καθαρό αλεύρι με το πλαστήρι και κόψιμο του στη συνέχεια, όπως στις κυλόπιτες.

²⁴Πατάκα = πατάτα

²⁵Τρόψωμο: τρώψωμο πλούσιο σε υλικά (με πολλά αυγά και μπόλικο τυρί και γάλα), ψημένο στο φούρνο.

²⁶Πεταστή: Είδος κουλούρας από το ζυμάρι που περίσσευε, αφού πλάθονταν τα καρβέλια, πλασμένης με λάδι και τρίμματα τυριού και ψημένης στο φούρνο.

²⁷Μανάλια - ρονιές: μικροί σταλακτίτες που σχηματίζονταν με το χιονιά από τις σταλαγματιές νερού που κυλούσαν από τα κεραμίδια (ρονιές).

²⁸Το σκούρο κατακάθι (μούργα) που μένει κατά τη διαδικασία διαλογής του λαδιού στο λιτρουβί

Γεγονότα και σχόλια

Για να μην ξεχνιόμαστε

Του Έκτορα Γ. Χόρτη

Την Κυριακή, 22-1, ξεπόρτισα για την κοπή της πρωτοχρονιάτικης πίτας της Ομοσπονδίας του απανταχού Λευκαδίτικων Συλλόγων και του Συλλόγου των απανταχού Χορτιωτών. Την επόμενη Κυριακή ματαξεπόρτισα για την κοπή της πρωτοχρονιάτικης πίτας του Συλλόγου Λευκαδίων Αττικής. Οι εκδηλώσεις πραγματοποιήθηκαν στην αίθουσα του Συλλόγου Λευκαδίων Αττικής, Γερανίου 41, που είναι το στέκι για όλους τους Λευκαδίτες.

1: Ο πρόεδρος του Συλλόγου μας κ. Θωμάς Ε. Χόρτης κόβει το φελί για τους απανταχού Χορτιώτες. Δεξιά του ο πρόεδρος της Ομοσπονδίας κ. Θεοφύλακτος Λογοθέτης και αριστερά του ο πρόεδρος του Συλλόγου Αλεξανδριτών κ. Ευγένιος Μανωλίτσας και ο πρόεδρος του Συλλόγου Αγκιωτών κ. Δημήτρης Σκυργιάννης.

2: Ο πρόεδρος του Συλλόγου Λευκαδίων Αττικής κ. Σωκράτης Κακλαμάνης (στο βήμα) με τα μέλη του Συλλόγου (δεύτερος από αριστερά ο συγχωριανός μας κ. Κώστας Γ. Χόρτης). [Την πίτα κρύβει το καλλιμαύκι του παπα Δημοσθένη].

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Ευχαριστούμε θερμά το συγχωριανό μας ακτινολόγο γιατρό Μιχάλη Γ. Χόρτη, στην ευγενική χορηγία του οποίου οφείλεται η εκτύπωση αυτού του τεύχους, όπως και του προηγούμενου, από την επιχείρηση του φίλου του κ. Γιάννη Πρωτοπαπά, τον οποίο επίσης ευχαριστούμε από καρδιάς για τη σπάνια ευαισθησία με την οποία προσέγγισε το θέμα.

Η σελίδα της Χορτιώτισσας

Προτάσεις για τη δημιουργία παιδότοπου και αναβάθμιση του χωριού

Της ΣΤΕΦΑΝΙΑΣ ΜΠΑΣΚΑΚΗ – ΒΟΥΚΕΛΑΤΟΥ

Στη γεμάτη ευαισθησία και ευγένεια επιστολή της συγχωριανής μας διατυπώνονται οι εξής, πολύ ενδιαφέρουσες, προτάσεις :

1) Να δημιουργηθεί ένας στοιχειώδης παιδότοπος με κούνιες, για να μπορούν να κάνουν διακοπές τα παιδιά και εγγόνια των συγχωριανών, γιατί η έλλειψη κάθε σχετικής υποδομής αποτρέπει πολλούς γονείς με μικρά παιδιά από το να κάνουν διακοπές διαρκείας στο χωριό μας. Σημειώνεται μάλιστα ότι ένας τέτοιος παιδότοπος δεν υπάρχει όχι μόνο στο χωριό, αλλά ούτε και στη Βασιλική.

2) Να ολοκληρωθεί η επισκευή του σχολείου και η διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου.

3) Να δείξουμε περισσότερο ενδιαφέρον για το Σύλλογό μας και να είμαστε κοντά του, ώστε κι αυτός με τη σειρά

του να μπορέσει όλα τα παραπάνω - και όχι μόνο - να τα υλοποιήσει.

Για παράδειγμα, να προμηθευτεί ο σύλλογος βιντεοπροβολέα και να διοργανώνει δυο φορές την εβδομάδα βραδιές με ταινίες (και παιδικές), για να αξιοποιούμε το χρόνο μας συνδυάζοντας το «τερπνόν μετά του ωφελίμου» .

4) Να κάνουμε όλοι ό,τι περνάει από το χέρι μας όχι μόνο για την περίοδο των διακοπών, αλλά και για τη βελτίωση του χωριού μας.

ΣΣ: Σημειωτέον ότι η Στεφανία Μπασκάκη – Βουκελάτου προσφέρει εθελοντικά τις υπηρεσίες της στην ενορία της Αγίας Βαρβάρας Λυκόβρυσης, αφιερώνοντας μια μέρα την εβδομάδα για το «Γεύμα αγάπης» προς αναξιοπαθούντες συνανθρώπους μας. Τα θερμά μας συγχαρητήρια.

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΧΟΡΤΑΤΩΝ

Μάθε, παιδί μου, γράμματα

■ Του ΑΓΓΕΛΟΥ Γ. ΧΟΡΤΗ

ΤΟ ΧΩΡΙΟ ΜΑΣ, αγροτικός ορεινός οικισμός, μακριά, τηρουμένων των αναλογιών, από την πρωτεύουσα και αστικό κέντρο του νησιού μας, δεν διαδραμάτισε, κατά τον 19ο αιώνα και, όπως είναι φυσικό, και τους προηγούμενους, ρόλο στην εκπαιδευτική δραστηριότητα και συνακόλουθα στην πνευματική ζωή του τόπου. Λειτουργούσε, βέβαια, σ' αυτό, όπως μου διηγούνταν οι παππούλιδές μου, σχολείο στοιχειώδους εκπαίδευσης, τουλάχιστον κατά το δεύτερο μισό του 19ου αιώνα. Ωστόσο, χωρίς την ύπαρξη εκπαιδευτικής παράδοσης, χωρίς διδακτήριο και όργανα διδασκαλίας, με δασκάλους πενιχρότατα αμειβόμενους και χωρίς επάρκεια, η λειτουργία του ήταν ατελέσφορη, καθώς λίγοι και περιστασιακά φοιτούσαν σ' αυτό. Γενικά, η εικόνα του σχολείου την εποχή αυτή, πρέπει να ήταν τέτοια που την περιγράφει ο ανώτερος εκπαιδευτικός της εποχής Χαρίσιος Παπαμάρκου, συνοψίζοντας τις περιγραφές έκτακτων επιθεωρητών των Δημοτικών σχολείων του 1883: άθλια διδακτήρια, έλλειψη οργάνων διδασκαλίας, ανεπαρκείς και κακώς αμειβόμενοι δάσκαλοι, κακές μέθοδοι διδασκαλίας και αντιπαιδαγωγικοί τρόποι αντιμετώπισης των μαθητών (σωματικές ποινές κ.λπ), ελάχιστο ποσοστό φοιτώντων, μηδαμινή παιδευτική επίδραση του σχολείου στο χαρακτήρα των μαθητών κ.λπ.

Το έτος 1895, επί κυβερνήσεως Δηλιγιάννη και υπουργού Παιδείας Πετρίδη, ψηφίστηκε ο νόμος ΒΤΜΘ (2349), ο οποίος, πέραν των άλλων, όριζε την ίδρυση πλήρων και κοινών δημοτικών σχολείων. Τα πλήρη ήταν σχολεία εξαετούς φοιτήσεως και τα κοινά τετραετούς. Με βάση το νόμο αυτό, ιδρύθηκε πλήρες δημοτικό σχολείο, με έδρα το Κωμπλιό, που εξυπηρετούσε τις εκπαιδευτικές ανάγκες και των Χορτάτων. Ωστόσο, επί πρωθυπουργίας Ελευθερίου Βενιζέλου το 1911, με Βασιλικό Διάταγμα του Γεωργίου του Α' (22 Ιουλίου

1911), υπογραφόμενο από τον διάδοχο Κωνσταντίνο και τον τότε υπουργό Παιδείας, το πλήρες δημοτικό σχολείο Χορτάτων-Κωμπλιού υποβιβάζεται σε κοινό και ταυτόχρονα ιδρύεται κοινό δημοτικό σχολείο στα Χορτάτα.

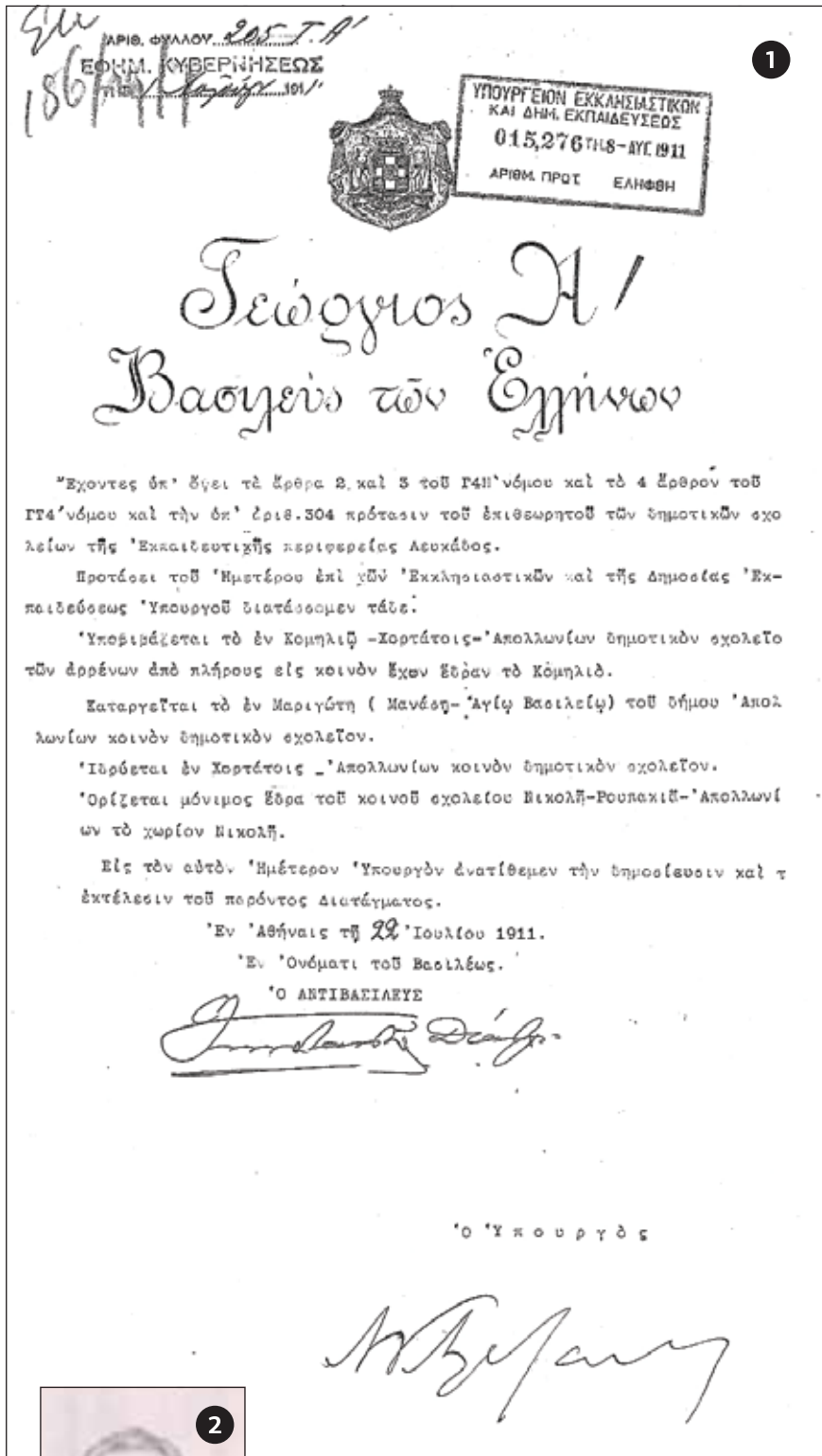
Το νεοϊδρυθέν σχολείο, ελλείπει διδακτηρίου, στεγάστηκε κατά καιρούς σε ιδιωτικές οικίες (παπα-Γιάννη Χόρτη, Γεωργίου Γ. Χόρτη, Γεωργίου Βουκελάτου), καθώς και σε εκκλησίες (Αγία Αικατερίνη, Άγιος Ιωάννης Χρυσόστομος). Πολλές φορές την άνοιξη, το μάθημα γινόταν στο ύπαιθρο. Το δημόσιο διδακτήριο, στο οποίο στεγάστηκε το σχολείο παραδόθηκε για λειτουργία το 1958. Όπως φαίνεται, παρά την έλλειψη υποδομών, η ίδρυση του σχολείου συνδέθηκε με ολοένα αυξανόμενη εκπαιδευτική κινητικότητα. Σε αυτό, ίσως, συνέβαλε και η συχνότερη επαφή με την πρωτεύουσα του νησιού, καθώς και το παράδειγμα όσων πρώτοι προχώρησαν σε σπουδές εκτός του χωριού μας. Κάποιοι μαθητές άρχισαν να φοιτούν στο ελληνικό σχολείο στη Βασιλική και λιγότεροι στο Γυμνάσιο της Λευκάδας. Οι πρώτοι, από όσο ξέρω, την εποχή αυτήν, Χορτιώτες μαθητές του Γυμνασίου ήταν ο γιατρός και υφηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών Παναγιώτης Ι. Χόρτης, ο αξιωματικός της Χωροφυλακής Σπύρος Ν. Χόρτης, ο φιλόλογος Βασίλειος Αθ. Χόρτης, ο δάσκαλός μου Νικόλαος Γ. Αχειμάστος, ο νομαρχιακός υπάλληλος Κωνσταντίνος Θ. Αυλωνίτης και, λίγο πριν από αυτούς, ο υπολοχαγός Ιωάννης Κ. Χόρτης, που χάθηκε το 1922 πολεμώντας στη Μ. Ασία. Μετά τον Β' Παγκόσμιο πόλεμο και κυρίως από τη δεκαετία του 1960 και ύστερα, πολλοί νέοι από το χωριό, με αυξανόμενο ρυθμό, θα το εγκαταλείψουν για να σπουδάσουν, και σήμερα πολλές δεκάδες επιστημόνων το λαμπρύνουν με το έργο και την προσφορά τους στην κοινωνία.

Αυτός ο κόσμος ο μικρός, ο μέγας!

Μαθητές του Δημοτικού σχολείου Χορτάτων στις αρχές της δεκαετίας του 1960.

Μάθε, παιδί μου, γράμματα

1: ΠΗΓΗ: Γενικά Αρχεία του Κράτους (Ευχαριστούμε την Παρασκευή Θ. Χόρτη, που έθεσε στη διάθεσή μας το έγγραφο)

2: Ο συγχωριανός μας δάσκαλος Νικόλαος Αχείμαστος, που επί σειρά ετών προσέφερε τις πολύτιμες υπηρεσίες του στο Δημοτικό Σχολείο Χορτάτων.

Όψεις των χειμωνιάτικων Χορτάτων

με το φακό του Θωμά Ε. Χόρτη

Σταυρωτά: Η λευκή ανάσα τ' ουρανού δια χειρός βοριά.

Την κρύα κορφήν ανέβηκα, με μπόρες και με χιόνι, με καλοσύνες τρισβαθες, τόσο αλαφρός και διάφωτος πόλεα τὰ κρύα μου τὰ νεφρά πως ό ούρανος τὰ ζώνει.

Αγγ. Σικελιανός, Αλαφροΐσκιωτος. Η Χρυσόφρυδη

Και ποιος δεν ξεραθύμισε τις πεντανόστιμες τηγανίτες...

Η θεια Θανασία επί το έργον

1η φάση: Οι τηγανίτες τσιτσιρίζουνε, το μπουχαρί τραβάνε απ' τ' άρωμά τους, το πιάτο αδημονεί ...

2η φάση: Το κένωμα

Μποτίλια στο πέλαγος

■ Του ΑΓΓΕΛΟΥ Γ. ΧΟΡΤΗ

Την ξενιτιά, την αρφανιά, την πίκρα, την αγάπη, Τα τέσσαρα τα ζύγιασαν, βαρύτερα είν' τα ξένα
N. Πολίτη, Εκλογαί από τα τραγούδια του ελληνικού λαού

ΑΠΟ ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΧΡΟΝΙΑ του 19ου αιώνα και τις αρχές του 20ου, διαδοχικά κύματα Ελλήνων άρχισαν να εγκαταλείπουν τις πατρογονικές τους εστίες και να κατευθύνονται στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής και όχι, όπως ως τότε, στις παραδοσιακές περιοχές μετανάστευσης (Αίγυπτο, παραδουνάβιες χώρες, Ν. Ρωσία κ.λπ.)

Ανάμεσα στους μετανάστες ήταν και ο αδερφός του παππούλη μου, ο Σπύρος. Όπως, φαντάζομαι, και πολλοί άλλοι νέοι της εποχής, αισθανόταν ότι τα όνειρά του θα ντύνονταν στη μίζερη καθημερινότητα της αγροτικής ζωής του χωριού, στους στενούς ορίζοντες του οποίου η νεότητά του ασφυκτιούσε, καθώς οι προοπτικές του περιοριζόνταν στην επανάληψη της ζωής των γονέων και των παππούδων του, χωρίς δυνατότητα άλλης επιλογής. Εκείνος όμως ήθελε να «πετάξει» έξω από όσα τον καθήλωναν και του στερούσαν το όραμα μιας ζωής γεμάτης υποσχέσεις... Και όπως η νιότη απηφά και δε λογαριάζει εμπόδια και δυσκολίες, αλλά βλέπει το μέλλον φωτεινό και γεμάτο υποσχέσεις πήρε τη μεγάλη απόφαση. Νέος Οδυσσέας, όπως και τόσοι άλλοι μετανάστες, είχε τη δίψα να γνωρίσει το άγνωστο, να πάρει στα χέρια του την τύχη του και να καθορίσει ο ίδιος τη μοίρα του.

Για τη ζωή του στη χώρα που τον υποδέχτηκε δεν γνωρίζω παρά ελάχιστα πράγματα. Σαν τα πρόσωπα που περνούν φευγαλέα από τις σελίδες των διηγημάτων του Παπαδιαμάντη και, ενώ στην αρχή επικοινωνούν με τους δικούς τους, ύστερα χάνονται και φήμες απροσδιόριστες μιλούν γι αυτούς, έτσι και ο δικός μας μετανάστης σταμάτησε σύντομα τις επαφές με την οικογένειά του. Τον φαντάζομαι, ωστόσο, να βιώνει την άγρια μοναξιά της αμερικανικής μεγαλόπολης, μια ασήμαντη μονάδα σ αυτό το χωνευτήρι ανθρώπων και πολιτισμών, χωρίς φίλους και συγγενείς, χωρίς κάποιους να μοιραστεί μαζί τους όσα ζούσε και όσα ονειρευόταν και όπως όλοι ή οι περισσότεροι μετανάστες, μέσα στην έρημη, ανύπαρκτη πολιτεία, όπου κοπάδια ανθρώπων, χωρίς πρόσωπο και χωρίς σχήμα, πλημμύριζαν τις γέφυρες και τις λεωφόρους, ζούσε μια διπλή ζωή: την καθημερινή άχαρη ζωή της βιοπάλης και τη μυστική ζωή της ονειροπόλησης γαλάζιων δειλινών και γαλίνιων ηλιοβασιλεμάτων, ευωδιάς του θυμαριού, πράσινου των αμπελιών, εκτυφλωτικού μεσημεριανού ήλιου στις πέτρες ή κάτασπρου σεντονιού από χιόνι στη γενέθλια γη. Κι ανάμεσα σ' αυτά τους γονείς, τα αδέρφια, τους φίλους, με τα πρόσωπα και τα ονόματά τους, σαν αντίστιξη στα απρόσωπα και ξένα ανθρώπινα κοπάδια ανάμεσα στα οποία ζούσε...

Με το πέρασμα των χρόνων και των δεκαετιών το γεγονός της μετανάστευσης του μπάριμα –Σπύρου φαινόταν ότι είχε ξεθωριάσει στη συνείδηση των δικών του ανθρώπων. Αλλά ποιος μπορεί να διαβάσει την ανθρώπινη ψυχή και όσα εκείνη κρύβει στα βάθη της; Όσοπου στη δεκαετία του 1950, χωρίς κανείς να το περιμένει, ο παππούλης μου πήρε ένα γράμμα από τον ξενιτεμένο του αδερφό. Στο γράμμα αυτό του έγραφε ότι ήταν καλά αποκαταστημένος και ότι σκόπευε να γυρίσει σύντομα στο χωριό. Ήταν σαν ένα βότσαλο στη λίμνη που τάρραξε τα ήρεμα νερά του οικογενειακού μας μικρόκοσμου. Μικρό παιδί εγώ έζησα την πρωτόγνωρη, ως τότε για μένα, συγκίνηση του παππούλη μου και την απέραντη και ανιδιοτελή του αδελφική αγάπη, αφού, όπως έλεγε, δεν ήθελε τίποτα περισσότερο παρά μόνο να δει και να αγκαλιάσει τον αδερφό του. Και κατάλαβα αργότερα ότι αρκεί ένα καθοριστικό για τη ζωή μας γεγονός, για να φέρει στην επιφάνεια ευαισθησίες και αισθήματα που οι καθημερινές ανάγκες και ο αγώνας της ζωής

κρατούν, πολλές φορές, βαθιά κρυμμένες σαν σπίθα κάτω από τη στάχτη.

Όπως το συλλογίζομαι τώρα, το γράμμα του ξενιτεμένου μου φαίνεται σαν έκφραση της ύστατης ελπίδας του να γυρίσει και να βρει ανάπαυση και γαλήνη στη μήτρα που τον γέννησε και τον μεγάλωσε, δηλαδή στην οικογένεια και στο χωριό του, με λίγα λόγια σε αυτά που κάνουν συγκεκριμένη την ιδέα και το νόημα της πατρίδας. Μπορώ, ακόμα, να συσχετίσω το γράμμα με την μποτίλια στο πέλαγος που ρίχνουν οι απελπισμένοι ναυαγοί, ελπίζοντας στο θαύμα να οδηγηθούν, ίσως, σε ένα ασφαλές λιμάνι.

Ο μπάριμα- Σπύρος δεν αξιώθηκε ως φυσική παρουσία να γυρίσει στο γενέθλιο τόπο και να δώσει ένα νόημα και μια δικαίωση στη ζωή του που χρόνια ολόκληρα σπατάλησε. Ωστόσο, εγώ πιστεύω ότι πολλές φορές μυστικά, με την καρδιά, την ψυχή και το νου του πέρασε πάνω από βουνά και ωκεανούς και βρέθηκε στον τόπο που γνώρισε τη ζωή, άνοιξη, καλοκαίρι, φθινόπωρο και χειμώνα. Κάθισε με τους γονείς και τα αδέρφια του στη «γωνιά» που τριζοβολούσαν τα κούτσουρα στη φωτιά και, ύστερα, ανάμεσα σε γέλια και χαρές, στην «τάβλα» που έστρωσε η μάνα του για φαγητό, ενώ έξω λυσομανούσε ο βοριάς και όλα ήταν κατάλευκα από το χιόνι. Μαζί με τα αδέρφια του κλάδεψε τα αμπέλια, φύτεψε τους κήπους και γιόρτασε το Πάσχα, μέσα σε ένα πανηγύρι από φως και χρώματα, την άνοιξη. Πήρε μέρος στο θερισμό και το αλώνισμα, απολαμβάνοντας τη μυρωδιά από τα κομμένα στάχια, γεμίζοντας το στήθος του από θαλασσινό μαϊστρο, δοκιμάζοντας το γλυκό μεσημεριανό κάματο της νιότης και μελετώντας τα άστρα και τα μυστήρια του ουρανού τις αστροφώτιστες νύχτες του καλοκαιριού. Γεύτηκε τη γλυκιά μελαγχολία του φθινοπώρου, έζησε το χαροκόπι του τρύγου, μύρισε τη φρεσκοβρεγμένη από τα πρωτοβρόγια γη, ένωσε την κούραση της σποράς και άκουσε να μαινεται η καταιγίδα. Ανέβηκε στην Ψηλή Ράχη, και αγκάλιασε με το βλέμμα του γνώριμα και αγαπημένα τοπία: τις πλαγιές που ροβολούσαν αστράφτοντας στο φως, τα σπίτια του χωριού ανάμεσα στα δέντρα, στο βάθος τη θάλασσα με τους κόρφους και τα νησάκια της σαν ζωγραφιστά... Ύστερα, μια απέραντη γαλήνη κυριέψε την ψυχή του, μπήκε ξαφνικά σε ένα ολόφωτο τουνέλ, έγινε και ο ίδιος φως και προχωρούσε διάφανος. Στο τέρμα του είδε τη μάνα του με τα χέρια ολάνοικτα να τον περιμένει για να τον σφίξει στην αγκαλιά της...

Θα 'ρθω

Θα 'ρθω, θα 'ρθω ... πως κάποτε
το ξέρω, θα γυρίσω...
θυμάσαι, το 'χω τάμα!
Περίμένε με κι άμποτε,
κι αν τάχατες αργήσω

θα 'μαι κοντά σου αντίμα•
σου το 'πα, θα γυρίσω,
ακόμα και σα θαύμα!

Θεοφάνης Κ. Χόρτης, Δεκέμβρης 2011.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

ΤΟ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΧΟΡΤΑΤΩΝ με τη λήξη του έτους 2011 αισθάνεται την ανάγκη να ευχαριστήσει όλους τους συγχωριανούς, φίλους και γνωστούς που συνέβαλαν παντοιοτρόπως στη συντήρηση των Ιερών Ναών του χωριού μας. Ιδιαίτερα ευχαριστούμε το Χρήστο Βουκελάτο του μιχαήλ για την κατασκευή του κιγκλιδώματος του Ι. Ν. της Αγίας Αικατερίνης, την Ελένη (Νίτσα) Μ. Βουκελάτου για το βάψιμο του παραπάνω κιγκλιδώματος, τον Κωνσταντίνο Β. Χόρτη, ο οποίος προσφέρει το ξυλόγλυπτο προσκυντήρι του ίδιου ναού,

καθώς και τον Πετρίση Μιχάλη για την κατασκευή της πόρτας της αποθήκης στο καμπαναριό της παραπάνω εκκλησίας και για την προσφορά μπρούτζινου μαναλιού στον Ι. Ν. των Αγίων Ταξιάρχων. Τέλος, ευχόμαστε σε όλους τους συγχωριανούς και φίλους ΚΑΛΗ ΑΝΑΣΤΑΣΗ, υγεία, προκοπή και ειρήνη και ελπίζουμε ότι με τη βοήθεια του Θεού και τη συμβολή του καθενός μας στο μέτρο των δυνατοτήτων του, θα μπορέσουμε να συντηρήσουμε τους Ιερούς Ναούς μας.

ΔΩΡΕΕΣ ΑΠΟ 1-1-2011 ΕΩΣ 31-12-2011

Αρ. απόδ.	Όνοματεπώνυμο	Ποσό €
51	Προκόπης Σπύρος	5,00
52	Πλαβούκου Στυλιανή	50,00
53	Ανώνυμος	50,00
54	Χόρτη Μελοπομένη	20,00
56	Χόρτη Σταθούλα του Χρήστου	100,00
57	Βουκελάτου Βασιλική του Θεοδώρου	20,00
58	Ανώνυμος	200,00
59	Ρομποτή Βασιλική	50,00
60	Χόρτη Σταθούλα του Χρήστου	50,00
61	Χόρτης Γεράσιμος του Γεωργίου	20,00
62	Ανώνυμος	200,00
63	M.N.	500,00
64	Χόρτης Θωμάς του Ευαγγέλου	1.200,00
65	Χόρτης Νικόλαος του Βασιλείου	50,00
66	Αυλωνίτης Σταύρος του Αθανασίου	150,00
67	Χόρτη Μελοπομένη	30,00
68	M.N.	500,00
69	Βουκελάτου Ουρανία του Αντωνίου	50,00
70	Βουκελάτου Βασιλική του Θεοδώρου	20,00
71	Γλεζάκη Γερασιμούλα	100,00
72	Μεσσήνης Νικόλαος του Κωνσταντίνου	1.000,00

ΣΣ: Το νέο Εκκλησιαστικό Συμβούλιο Χορτάτων, αποτελούμενο από τους ιερέα Θωμά Κοντοπούργια, ως πρόεδρο και τους Νικόλαο Μεσσήνη του Κων/νου, Αγγελική Χόρτη-Πετρίση, Κων/νο Μεσσήνη του Ελευθερίου, Αναστάσιο Βουκελάτο του Κων/νου, ανέλαβε τα καθήκοντά του την 1-1-2011. Τους συχαίρουμε για το έργο που έχουν επιτελέσει μέσα σε ένα χρόνο και τους ευχόμαστε καλή δύναμη και καλή συνέχεια.

ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 3

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2011 - ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2012

ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ

tachortata.blogspot.com

Τριμηνιαία περιοδική έκδοση του Συλλόγου των Απανταχού Χορτιωτών Λευκάδος

Ιδιοκτήτης: Σύλλογος των Απανταχού Χορτιωτών
Λευκάδας. Τηλ. 6974415725,

e-mail: arpiros@otenet.gr

Υπεύθυνος έκδοσης - ύλης: Έκτορας Γ. Χόρτης

Επικοινωνία: τηλ. 210-9844200, 6944416206, e-mail:
hecchortis@gmail.com

Συντακτική Επιτροπή: Άγγελος Γ. Χόρτης, Θωμάς Ε.
Χόρτης, Σταθούλα (Λούλα) Σακελλαρίου -
Αυλωνίτη, Νίκος Δ. Χόρτης, Έκτορας Γ. Χόρτης.

Σελιδοποίηση: Νίκος Δ. Χόρτης

Παραγωγή εντύπου: ΠΡΩΤΟΠΑΠΑ Α. Ε., Γραφικές

Τέχνες -Τυπογραφείο, Υπάτης 45, Περιστέρι, 12133,
τηλ. 2105743450

Για το περιεχόμενο των ενυπόγραφων κειμένων
ευθύνονται οι συγγραφείς τους

Ποικίλα

Παροιμίες

Ο Φλεβάρης κι αν φλεβίσει, καλοκαίρι θα μυρίσει.

Να 'ναι Χριστούγεννα στεγνά, τα Φώτα χιονισμένα, χαρά σ' τονε το γεωργό, πο 'χει πολλά σπαρμένα

«Τ' Αν Βασιλιού»

Του Έκτορα Γ. Χόρτη

Γιομάτο μανουάλι από κεριά, αδημονούν για στρούνα τα παιδιά, και φούσκα γουρουνιού για το παιγνίδι, ίσως και κάνα κότσι από γίδι.

Κι οι χωριανοί επίσημα ντυμένοι, με πενντάλεφτα είν' εφοδισμένοι, μεράζουν στη μαρίδα τα ψιλιά, κι εκείνα λογαριάζουν τη σοδειά.

Και οι μανάδες καλοπιάνουν τα παιδιά, να τους φυλάξουν, όπως λένε, τα λεφτά, ή να ψωνίσουνε χασέ απ' το Ζαμπρακάκη, για να τους φκιάσουνε κανένα ρουχαλάκι.

Μα τα παιδιά κάνουν παζάρεμα σκληρό και αντιδρούν με σκάνιο και ξεφωνητό, στριφτό θέλουν να παίξουνε μ' αυτά, ρισκάροντας για πιο πολλά λεφτά.

Τότε αρχίζουν να εντείνονται οι πιέσεις, γλυκόλογα, απειλές και υποσχέσεις κι ίσως οι μάνες έτσι πάρουν μερδικό, τόσες ανάγκες έχει ένα σπιτικό.

Κάποιοι τρατάρουν πίτα και σπερνά για το Βασίλη που γιορτάζει και κερνά, με ούζο για τους άντρες σε βαντιέρα, και στις γυναίκες μέντα και ... πιο πέρα.

Άλλοι στο καφενείο παίζουν πόκα, σβησμένη έχουν στο στόμα τους μια γόπα, Άλλοι λένε πειράγματα κι αστεία, κι άλλοι για τον καιρό και για τα κρύα.

Σε μια γωνία κάποιοι κουτσοπίνουν, και σπόντες τάχα αδιάφορα αφήνουν, τινάζοντας σαρδέλες για μεζέ, για κάποιους που μωστράρουν το φρεζέ.

Πρωτοχρονιά και ούλο το Διαμπλιάνι, το χασαπά πολύβουο τον κάνει κι ακούγονται ευχές και χαιρετούρες, τους καρδαμώσαν φαίνεται οι πατσούρες,

ίσως όμως κι η κότα η βραστή, το χοίριο και η σούπα η αντιστή, ίσως και η παράδοση, το κλίμα της ημέρας, ίσως και ο χορτιώτικος αέρας.

Κοινωνικά

Γεννήσεις

Το ζεύγος Γεωργίου Χόρτη του Ζώνη και Πόπης Χόρτη απέκτησε αγοράκι στις 2 Δεκεμβρίου του 2011. Το ζεύγος Γιάννη Αυλωνίτη του Ζώνη στις 13 Φεβρουαρίου του 2012 απέκτησε κοριτσάκι. Στους ευτυχείς γονείς των νεογέννητων και τους οικείους τους ευχόμαστε να τους ζήσουν.

Θάνατοι

Ο κουτσοφλέβαρος ήταν σκληρός για το χωριό μας, αφού στη διάρκεια του έφυγαν απ' τη ζωή ο Χρήστος Αλ. Χόρτης, η Αγγελική Φ. Χόρτη και η Χρυσούλα Δ. Μελά, το γένος Ευσταθίου Αυλωνίτη. Αλλά και μόλις μπήκε ο Μάρτης και ενώ η εφημερίδα ήταν έτοιμη για το τυπογραφείο, μάθαμε για τον αδόκτο χαμό του συγχωριανού μας Άγγελου Αχειμάστου. Τα ειλικρινή μας συλλυπητήρια στους οικείους τους.

Πάνω σε ένα ξένο... (εξά)στιχο

■ Του ΕΚΤΟΡΑ Γ. ΧΟΡΤΗ

“Α, δε βαστώ, βαρέθηκα, θα το τινάξω κάτω, θα ρίξω το βιβλίον μου στις θάλασσες τον πάτο. Δεν υποφέρω τη μαμά πρωί να με ξυπνάει και να με λέγει διάβασε και πάνε στο σχολείο ακούσ' εκεί κατάστασις, ακούς εκεί κακί να με παραφορτώνουνε σε τέτοια ηλικία.”

ΤΟ ΠΑΡΑΠΑΝΩ ΕΞΑΣΤΙΧΟ γράφηκε από μαθητή του Δημοτικού σχολείου το 1909 και αναμφίβολα εκφράζει τα αισθήματα γενεών μαθητών. Από την άλλη πλευρά όμως ο νεαρός μαθητής πέφτει σε σοβαρά γλωσσικά σφάλματα, που θα τα απέφυγε, αν ήταν μαθητής του πάλοι ποτέ διαλάμπαντος δημοτικού σχολείου Χορτάτων. Και εξηγούμαι: Όταν έκαμε ο Θεός τον κόσμο τα Χορτάτα (και όχι το Ληξούρι του Λασκαράτου) και τόσους άλλους τόπους, όρισε τη Χορτιώτικη λαλιά ως την πρώτη και παγκόσμια γλώσσα. Σύμφωνα, λοιπόν, με αυτή την εντολή (11η ή 12η;), στο εξάστιχο παρατηρούμε κάμποσα ατοπήματα. Καταρχάς το πρώτο ρήμα δεν είναι *βαστώ* αλλά *βαστάω*, δηλαδή μια συλλαβή παραπάνω, που σημαίνει ότι το δεύτερο «α» χάσκει σαν τον κουμπούρα μαθητή που δεν αντέχει τις ερωτήσεις, ακόμα κι όταν τον ρωτάνε «Τα παιδιά του Ζεβεδαίου ποιον είχανε πατέρα». Εξάλλου το *βαστάω* σημαίνει και *καρτερώ*. Φαντάζεσαι, λοιπόν, να καρτερείς, παιδί πράμα, «κλεισμένος μες στο Κούγκι» σαν τον καλόγερο Σαμουήλ ή ακόμα χειρότερα να καρτερείς να τελειώσει η πρέφα στο καφενείο του χωριού; Εκεί θέλει παρατεταμένο αααααααα, ώσπου να βγάλει ο ήλιος κέρατα, που λέει ο λόγος. Άκου, δε *βαστώ!!!* Το *θα το τινάξω* επίσης διαγράφεται και αντικαθίσταται απ' το *θα το πετάξω*. Εξάλλου το *τινάξω* παραπέμπει ή σε ανθισμένη αμυγδαλιά ή σε κάποιον που μας αφήνει χρόνους, δηλαδή σε κάποιον που, κατά το κοινώς λεγόμενο, *τα τίνανε*. Στο δεύτερο στίχο παραβλέπω το *θα ρίξω* (ορθό: *θα ρίξω*, γιατί μπορούμε να πούμε ρίπτω την καρδιά μου στο πηγάδι; Τι παραμύθια χωρίς όνομα είναι αυτά; Ήμαρτον, Θεέ μου!). Απορρίπτονται επίσης η λέξη *βιβλίον* και η λέξη *θάλασσα*, η πρώτη για τον απλούστατο λόγο ότι εν έτει 1909 δεν υπήρχαν στο σχολικό βιβλία (ούτε, βέβαια, και σήμερα) αλλά μοναχά φλάδες, και η δεύτερη, επειδή ο

στιχουργός, αγνοεί το αντιπροσωπευτικότερο δείγμα του υγρού στοιχείου ανά τον κόσμο, το αθάνατο νερό απ' την πηγή της Παναγίας, όπου και ο ομώνυμος «λόμπος», το οποίο είχε υπόψη του ο Θαλής ο Μιλήσιος, όταν διατύπωσε τη θεωρία του για το νερό.

Το αποκορύφωμα όμως της πλαστογραφίας της πραγματικότητας αλλά και της κακοποίησης της γλώσσας από το νεαρό στιχουργό αποτελεί η χρήση της λέξης *μαμά (!!!)*, πρώτα –πρώτα επειδή και ο χορτιώτικος σχεδόν πάντα τα ξυπνούσε η βαβά τους και σπανιότατα η μάνα τους, ουδέποτε όμως η *μαμά τους*. Υπήρχε, βέβαια, η λέξη *μαμά* στο χορτιώτικο λεξιλόγιο αλλά μόνο ως πρώτο συνθετικό της λέξης *μαμώθρεφτο*. Κακουργηματικό χαρακτήρα είναι και δυο κωδικοί τύποι, ο τύπος *λέγει* και ο τύπος *κατάστασις*. Φανταστείτε το *δε λέει να λαρώσει* να αντικατασταθεί από το *δε λέγει να λαρώσει* ή τον Κότσιρα να τραγουδάει *λέγει, λέγει, λέγει, λέγει* και *καταρρέει* και πείτε *παλιοκατάστασις (sic!) αντί παλιοκατάσταση*. Επομένως, το *με λέγει*, *καρντάσις*, *κάντε το μου λέει* και *κάντε και το παλιοκατάστασις παλιοκατάσταση*, παρόλο που το ζητούμενο είναι να αλλάξει το πρώτο συνθετικό και όχι η κατάληξη. Επίσης, το ρήμα *πάνε* (*εδώ=πήγαινε*) θυμίζει το *πάνε για βρούβες* ή το κλέφτικο το *Μάρκο πάν στην εκκλησιά* ή και το *πάνε μέρες που δεν σου είπα σ' αγαπώ*, της Παλλίας Χρηστίδου. Ορθότερο θα ήταν το *(χ)άει*, όπως λέμε *(χ)άει στο ... ΔΝΤ*. Εξάλλου το *χάει* κάνει και ρίμα με το *ξυπνάει*. Τέλος, την απόστροφο στο *ακούς* την αντιλαμβάνομαι ή καλύτερα την ακούω σαν περί-στροφο που εκφυροσκορτεί. Σύμφωνα με τα παραπάνω και εφαρμόζοντας τη συνήθη πρακτική του ράβε –ξήλωνε (που, ως γνωστόν, ακολουθείται και στην ψήφιση των νομοσχεδίων) ο ξένος στίχος τροποποιείται ως εξής:

Α, δε βαστάω, βαρέθηκα, θα το πετάξω κάτω, θα ρίξω τη φυλλάδα μου στον λόμπου μας τον πάτο. Δεν υποφέρω τη βαβά πρωί να με ξυπνάει και να μου λέει διάβασε και στο σχολείο (χ)άει ακούς εκεί κατάστασις, ακούς εκεί κακία να με παραφορτώνουνε σε τέτοια ηλικία.